І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 62. ДЖЕРЗИ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го КВІТНЯ 1958 ПЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 2, 1958 No. 62. VOL. LXV.

ДІФЕНБЕЙКЕР ЗДОБУВ У ВИБОРАХ БЛИСКУЧУ ПЕРЕМОГУ

КОНСЕРВАТИСТИ ЗДОБУЛИ 209 МАНДАТІВ, А ЛІБЕРАЛИ ТІЛЬКИ 47; МІНІСТЕР ПРАЦІ СТАР-СТАРЧЕВСЬКИЙ ПЕРЕВИБРАНИЙ

Мін. Михайло Старр

Оттава, Канада. — У виборах 31-го березня партія Консерватистів під проводом прем'єра Джана Діфенбейкера здобула блискучу перемогу, найбільшу в виборах у Канаді, бо дістала 209 мандатів на всіх 265 (досі мала 113). Опозиційна партія лібералів під проводом колишнього міністра закордонних справ Лестера Б. Пірсона здобула 47 мандатів (досі мала 106). Ці вибори привернули канадійському урядові двопартійну систему, бо менші партії з західніх провінцій програли вибори. Партія ССФ здобула тільки 8-ох послів (мала 25), а партія Соціяльного Кредиту не має ні одного мандату (мала 19). Довідавшися про перемогу, прем'єр Діфенбейкер заявив, що в найближчому часі скличе парлямент, щоб зробити щось для зменшення безробіття і щоб вирішити інші великі проблеми. Про непопулярність менших партій свідчить те, що програли вибори навіть їхні провідники. Пірсон признав поразку своєї партії вже в 7:30 годині ввечорі, ґратулюючи Діфенбейкерові перемогу і заявляючи, що добро країни виграє на тому, як її уряд буде в руках партії, яка має поважну більшість і тому сама може відповідати за долю країни. Пірсон заявив, що підтримувати ме разом із своєю партією уряд прем'єра Діфенбейкера у всіх тих проблемах, які будуть корисні країні. Пірсон признав поразку своєї партії після того, як французькомовна провінція Квебек, яка 38 років була ліберальна, перейшла на бік консерватистів. Сам Пірсон здобув мандат, так само перевибраний ще один колишній міністер ліберал Пол Мартин. Діфенбейкер перевибраний на посла, так само перевибрані і всі 13 міністрів його Кабінету, між ними і міністер праці Михайло Стар — Старчевський. Син колишнього ліберального прем'єра Жан Пол Ст. Лоран, який під час попередніх виборів в червні 1957 року мав на 3,500 голосів більше від консервативного противника, тепер програв вибори в користь консервативного кандидата. Участь у виборах була поважна, бо панувала сонячна лагідна погода.

ЗАХІД ПРОПОНУЄ РОЗПОЧАТИ В КВІТНІ ПІДГОТОВУ ДО КОНФЕРЕНЦІЇ „НА ВЕРШИНАХ"

Москва. — Три західні великодержави — ЗДА, Англія і Франція — передали в понеділок 31 березня ц. р. коротку ноту Совєтському Союзові з зазначенням у вступі, що ця нота, названа Заявою, знайшла була одобрення всіми 15 державами НАТО. У своїй Заяві західні держави стверджують, що „теперішня міжнародна ситуація вимагає поважної спроби осягнути згоду щодо головних проблем, зв'язаних із проблемою збереження миру і стабільности у світі. У цих умовинах конференція „на вершинах" є бажана, якщо вона дала б нагоду для переведення поважних дискусій над великими проблемами і стала б успішним засобом для осягнення згоди в істотних справах". „Ясно, — кажеться далі в західній Заяві — що поки збереться в цих умовинах конференція „на вершинах", треба перевести підготовчу працю". Західні держави пригадують, що таку підготовчу роботу треба перевести дипломатичними розмовами і конференцією міністрів закордонних справ. Захід не каже, що вже перед конференцією „на вершинах" треба осягнути порозуміння в різних справах. Однак підготовча праця потрібна, щоб „перевірити позиції різних урядів в більших справах та встановити, які справи треба передати на розгляд конференції „на вершинах". Ціллю підготовчих розмов не є здобуття порозуміння, тільки виміркування шляхом загальних дискусій, які існують можливості порозуміння".

УКРАЇНЦІ ВЗЯЛИ ВИДАТНУ УЧАСТЬ У ПІДГОТОВНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЛЯ СКЛИКАННЯ СВІТОВОГО АНТИКОМУНІСТИЧНОГО КОНҐРЕСУ

Члени президії Конференції з українськими делеґатами. На фото (в першому ряді від ліва): д-р Ку Ченґ-Канґ, секретар китайської делеґації в ОН, Ярослав Стецько, голова ЦК АБН, Адмірал Карльос Пенна Ботто, Хорґе Прісто Лавренс, секретар Міжамериканської Конференції для оборони Континенту, д-р Сальвадор Мендоза і ред. Гнат Білинський. У другому ряді: ред. Володимир Душник, Михайло Ангел Рубінець, Іван Бойко, Василь Безхлібник, ред. Михайло Сосновський та Нестор Процик.

Мехіко Сіти, Мехіко — В днях 20 до 25-го березня ц. р. відбулася тут велика міжнародна конференція в справі скликання і підготови першого Світового Протикомуністичного Конґресу за Свободу та Визволення. Ініціяторами Конференції були дві великі міжнародні організації, Азійська Народна Протикомуністична Ліґа та Міжамериканська Конфедерація для оборони Континенту, що об'єднує антикомуністичні організації Південної Америки. В конференції взяло участь понад 50 делеґатів, що репрезентували 65 народів, в тому 51 вільних і 14 поневолених, зорганізованих в Антибольшевицькому Бльоку Народів, що його президентом є Ярослав Стецько. Були репрезентовані народи Европи, Азії, Австралії, Південної Африки і південної Америки та ЗДА. Тривала ця конференція шість днів і відбувалася в готелі Ель Прадо в Мехіко Сіти під проводом президії у складі: адмірал Пенна Ботто, голова Міжамериканської Конфедерації для Оборони Континенту, Хорґе Прісто Лавренс, генер. секретар цієї ж організації, та д-р Ку Ченґ-канґ, — з Формози, президент Азійської Народної Протикомуністичної Ліґи. З українського боку взяли участь у цій конференції: Ярослав Стецько, голова Центрального Комітету Антибольшевицького Бльоку Народів (прибув на Конференцію з Европи дня 22-го березня), ред. Володимир Душник, представник Українського Конґресового Комітету Америки, Михайло Ангел Рубінець з Арґентини; репрезентант Антикомуністичного Об'єднання Поневолених Европейських Народів, Нестор Процик від ПАВНА (Американських Приятелів АБН), ред. Ігнат Білинський від ООЧСУ, Василь Безхлібник від АБН у Канаді, та ред. Михайло Сосновський й Іван Бойко, — від Ліґи Визволення України з Канади.

Конференція займалася проблемами підготови Світового Конґресу і працювала окремими комісіями, з яких комісія плятформи і програми була очолювана Я. Стецьком, комісія політичних резолюцій ред. В. Душником, комісія політичних принципів і засад Конґресу — ред. І. Білинським. Останній разом з В. Безхлібником входив ще теж до номінаційної комісії. У висліді

(Закінчення на стор. 4-ій)

МОСКВА ЗАПОВІЛА УМОВНЕ ПРИПИНЕННЯ ПРОБНИХ АТОМОВИХ ВИБУХІВ

ЗДА ВКАЗУЮТЬ НА ДВОЛИЧНІСТЬ СОВЄТСЬКОЇ ПОВЕДІНКИ І БЕЗВАРТНІСТЬ ЦІЄЇ ПОСТАНОВИ

Москва. — Совєтський Союз проголосив припинення дальших експериментальних вибухів атомових і водневих бомб. Відповідну заяву зробив міністер закордонних справ Андрей Громико у своїй півторагодинній промові, що її виголосив в понеділок 31-го березня 1958 перед пленумом Верховного Совєту в Москві. Водночас оприлюднено резолюцію Верховного Совєту в цій справі, яка формулює Громикову заяву та доручає совєтській раді міністрів її виконання. Відколи обов'язуватиме ця постанова і як довго вона триватиме — не сказано. Совєтська заява застерігається, що коли б інші держави, які мають ядрову зброю, продовжували ядрові експерименти, то Совєти також повернуться до них. — В годину після того, як оприлюднено цю совєтську заяву, появилась коротка офіційна заява Державного Департаменту. Американська заява звертає увагу, що Совєти проголошують тепер припинення дослідів безпосередньо після таємного переведення цілої довгої серії таких вибухів. Совєтська заповідь щодо припинення атомових вибухів не має практичного значення для справи міжнародного роззброєння і миру, якщо не можна перевірити, чи Совєти її дотримують, якщо Совєти можуть тайком обійти її і в кожній хвилині відкликати. Американська заява підкреслює, що Совєти відмовились від всякої співпраці з Об'єднаними Націями в ділянці роззброєння. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй закликала була всі держави до переведення технічних студій над переведенням міжнародного роззброєння в першій стадії і саме в тій першій стадії передбачувалось припинення ядрових дослідів. Однак Совєти відмовились. Так само Совєти відмовились від дальших нарад в Комісії для справи міжнародного роззброєння, як теж вони відмовились від нарад в Раді Безпеки, яка за чартером Об'єднаних Націй є покликана до виготовлювання системи для реґулювання зброєнь. Америка закликає Совєтський Союз „переставити життьову проблему роззброєння на правильний шлях згідно з чартером Об'єднаних Націй, на якому видніє підпис Совєтського Союзу". Якщо Совєтський Союз порушує чартер Об'єднаних Націй, то яким чином світ може мати довір'я до будь-яких інших совєтських приречень? — закінчується американська заява.

Українці Нюарку запротестували проти знеславлювання пам'яті сл. п. Гол. От. С. Петлюри

Нюарк (-р-к). — До протестаційних акцій в обороні чести української нації, доброго імени української армії та славної пам'яти Симона Петлюри, знеславлених французькою телевізійною передачею п'єси К. Барми, включилася з ініціятиви Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) та Організації Державного Відродження України (ОДВУ) також і нюаркська громада українців у стейті Ню Джерзі. Висловом їхніх почувань були резолюції, що їх схвалено одноцушно на пропозицію п. М. Стебельського на протестаційному вічі дня 30-го березня ц. р. В основу резолюцій увійшли думки головних промовців — членів Політичної Ради УККА, Т. Бак-Бойчука та І. Вовчука, які у своїх виступах з'ясували вичерпно політичне тло диявольської гри, яку веде московсько-імперська мафія проти українства. У резолюціях, які мають бути вислані урядовим чинникам ЗДА та Франції, сказано м. і.: „Подаючи з обуренням свій протест, ми остерігаємо французький уряд, що ті законспіровані московсько-комуністичні сили, які згадану програму інспірували, є великою небезпекою для свободи Франції і всього людства". Водночас із тим висловлено домагання „прослідити, що ховається за тим усім і направити шкоду якої завдано українській спільноті на чужині і цілій нації, яка стоїть у боротьбі проти московсько-большевицької тиранії". Протестаційним вічем проводила президія у складі: В. Пришляк, голова та як члени — д-р. П. Гайдучок (УГКС), д-р О. Утриско (ОбВУА), полк. І. Калинович (Запорожці), інж. Л. Савойка (б. вояки), інж. О. Суховерський (ОДВУ) та сот. Ю. Кононів (ООЧСУ). Знаменною була заява полк. І. Калиновича, який стояв у близькому службовому відношенні до сл. п. гетьмана Павла Скоропадського про глибокий респект гетьмана до покійного Симона Петлюри, як творця та організатора української армії, підставової сили української держави. Протестаційне віче закінчено відспіванням національного гимну „Ще не вмерла".

Хрущов сформував свій уряд — Булґанін став директором банку

Москва. — Нікіта Хрущов представив Верховному Совєтові повний склад очолюваного ним совєтського уряду. Нема у ньому замітних змін тому, що він затримав на давніх становищах 15 міністрів. Єдиними поважнішими змінами є призначення 51-річного інженера, члена Президії Компартії Фрола Козлова першим заступником прем'єра, та призначення „вичищеного" з прем'єрства Ніколая Булґаніна директором совєтського державного банку. Булґанін займав був це становище в роках 1938-41, себто на початку своєї високої кар'єри. Булґанін вийшов ще найщасливіше в цій останній рунді боротьби Хрущова за владу, бо колишні прем'єри Маленков і Молотов є на підрядних становищах далеко від Москви — Маленков керує якоюсь електрівнею за Уралом, а Молотов є амбасадором в „самостійній" зовнішній Монголії.

Совєтські підводні човни — це „найбільша небезпека" для Атлянтійської фльоти

Нордфолк, Вірджінія. — Командант Атлянт. Фльоти ЗДА і командант Союзної Фльоти на Атлянтику адмірал Джеролд Райт заявив у пресовому інтерв'ю, що совєтські підводні човни чимраз частіше появляються на Атлянтійському океані, збільшуючи свою діяльність в цьому районі. На думку цього адмірала „підводна фльота СССР — це найбільша небезпека для Атлянтійської Фльоти. Адмірал Райт відмовився сказати, в яких місцях в останньому часі появились совєтські підводні човни, сказавши тільки, що „вздовж Атлянтійського побережжя, де ворог може робити потрібні обсервації". Адмірал Райт зазначив, що ця активність совєтських підводних човнів спричинила те, що америк. команда мусить краще патрулювати Атлянтійський океан при допомозі своїх кораблів і літаків.

Сенатор Джевітс проти зменшення податків

Ню Йорк. — Сенатор Джекоб К. Джевітс, промовляючи на телевізії, ВАБД заявився проти того, щоб при допомозі зменшування прибуткових податків розв'язувати теперішню економічну кризу. Сенатор Джевітс сказав, що економічну знижку найбільше відчувається в такій промисловості як будівництво і в продукції тривких товарів. Зменшення податків зовсім не приспішить руху в будівельному промислі, ані не скріпить тяжкого промислу. Коли широкі кола платників податків дістали б зменшення прибуткових податків, то вони зискані тим способом гроші видали б на купівлю одежі, отже скріпили б той рід промислу, який не відчуває теперішньої господарської кризи. На думку сенатора Джевітса, уряд потребує фондів на те, щоб збільшити оборонну продукцію і щоб мати гроші на виплату безробіття під час продовженого періоду. Джевітс пропонує збільшити федеральні видатки на будову шкільних приміщень і житлових домів, на сприяння вищій освіті та на будову шляхів. Збільшення публічних робіт скріпить економіку країни та зменшить число безробітних.

Українське Шикаґо протестує проти знеславлювання пам'яти Симона Петлюри

Шікаґо, Ілл. (Ст. К.). — Минулої неділі тут відбулося віче, що його влаштувало Об'єднання Американсько-Українських Організацій для зустрічі голови Виконного Органу Української Національної Ради, Миколи А. Лівицького. При цій нагоді схвалено також резолюцію з протестом проти відомого знеславлення пам'яти голови вільної Української Держави Симона Петлюри провокаційною телевізійною програмою у Франції. Текст резолюції переслано посередньо до відома французького уряду. Зборами, в яких взяло участь около 500 осіб, проводив гол. контролер УНС інж. Степан Куропась.

● **Метрополітальний Відділ УККА в Дітройті** одержав з Вашинґтону у відповідь на свій протест проти знеславлення французькою телевізією доброї чести української армії та її головного отамана С. Петлюри листа від французького амбасадора до ЗДА Герве Алфанда, в якому він підтверджує одержання телеграми і висловлює переконання, що французький уряд переведе слідство в справі запротестованої українцями телевізійної програми.

Д. Галичин і Вол. Душник перевибрані до проводу КАЦСП

Ню Йорк. — Дмитро Галичин, голова УНС і президент УККА, та Володимир Душник, редактор публікацій УККА, були перевибрані до проводу Конференції Американців Центрального і Східнього Европейського Походження, до якої належать репрезентації американських громадян альбанського, болгарського, естонського, литовського, лотиського, мадярського, польського, румунського, чеського і українського походжень. Перевибір відбувся на зборах минулої п'ятниці, 28-го березня. На голову Конференції знову перевибраний литовський представник монсіньйор Іван Балкунас. Д. Галичин перевибраний до Екзекутиви Конференції, а ред. В. Душник до Управи, до якої входять по одному представники всіх заступлених в тій Конференції груп.

На кордоні Ізраїлю і Сирії гуділи гармати

Єрусалим. — Від довшого часу вперше в минулу неділю знову прийшло на ізраїльсько-сирійському кордоні до важкого „інциденту", в якому протягом двох годин відбувалась стрілянина не тільки з крісів й скорострілів, але й із танкових гармат та важких мортирів. Сирійці твердять, що вони мають втрату у двох вбитих і двох ранених та що вони знищили один ізраїльський танк. Ізраїльці твердять, що не понесли ніяких втрат у людях. Одні одним закидають спровокування сутички. Араби відгрожуються, що кожну ізраїльську „аґресію" відкинуть „збройними силами З'єдиненої Арабської Республіки". Зудар прийшов у висліді нових водних робіт, що їх переводить Ізраїль у прикордонній смузі. Сирія стоїть на становищі, що у здемілітаризованій смузі над озером Гуля, Ізраїль не має права переводити ніяких робіт, які збільшили б потенціональну силу Ізраїлю. З свого боку Ізраїль твердить, що ці роботи мають на увазі виключно наводнити пустинний терен і не мають тому стратеґічного значення.

ПРЕДСТАВНИКИ ВІДДІЛІВ УНС З „РАЙОНУ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ" ВІДБУЛИ НАРАДИ

Шенандоа, Па. — Конвенційні делеґати і представники Відділів Українського Народного Союзу з довколишнього району твердого вугілля відбули тут минулої неділі, 30-го березня, свої наради, на яких обговорено і вирішено ряд справ, зв'язаних з недалекою конвенцією УНСоюзу та його організаційним станом і розвитком в тому районі. На нарадах були представники і делеґати з 14 Відділів району, репрезентуючи 75% відсотків членства тієї околиці, яке — згідно з твердженнями приявного на тих нарадах гол. предс. УНС п. Д. Галичина — зменшилось впродовж останніх міжконвенційних чотирьох років з 2,300 до 2,150. Цей район, в якому переважно поселювались перші українські іміґранти до цієї країни, є колискою і УНСоюзу і Американської України. Саме в Шенандоа була зорганізована в 1884 році перша українська католицька церква в ЗДА, а 10 років пізніше, в році 1894 в поблизькому Шамокіні відбулась перша конвенція У. Н. Союзу. У цей район майже немає вже доплиу нових українських поселенців. Про потреби і можливості організаційного охоплення в рямках УНСоюзу тут роджених ґенерацій говорив приявний на зборах заст. гол. предсідника адв. Михайло Пізнак. Наради ці були скликані Окружним Комітетом Відділів УНСоюзу, який рівночасно відбув свої збори та перевибрав управи з п. Василем Найдухом, як головою, п. Онуфрієм Костюком — касиром та п. Іваном Чепою — секретарем. Зборами проводив п. В. Найдух.

ДЕЛЕҐАТИ НА КОНВЕНЦІЮ УНС З КОННЕКТИКАТ ВІДБУЛИ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ НАРАДИ

Ню Гейвен, Конн. — Минулої неділі, 30-го березня, делеґати Відділів Українського Народного Союзу стейту Коннектикат на найближчу конвенцію УНС, що має відбутися з кінцем травня в Клівленді, Огайо, відбули тут свої передконвенційні наради, обговоривши ряд актуальних проблем та схваливши відповідні пропозиції. В нарадах, якими проводив голова Комітету Відділів УНС стейту Коннектикат, п. Іван Телюк, а секретарював д-р Василь Палідвор, взяло участь 16 делеґатів. Головний Уряд УНС репрезентував на нарадах головний касир п. Роман Слободян, що з'ясував головніші пропозиції для добра організації, що їх плянує видвигнути на конвенції Екзекутивний Комітет, і давав вияснення в справах, що ними окремо цікавились учасники нарад. Зокрема, обговорено та схвалено відповідні пропозиції в справах забезпечення дітей, виплат посмертного, винагороди для секретарів Відділів за їх працю, передплат на „Свободу", заступництва стейтів в Головному Уряді УНС і подібне. П. Василь Гук з Гартфорду зголосив свою кандидатуру на головного радного і збори рішили цю кандидатуру піддержати. Також п. Роман Слободян, відповідаючи на запит, вияснив, що він кандидує на перевибір на головного касира УНС.

● **П. Литвинка** був обраний на касира Відділу УКК в Джерзі Сіти, а не секретаря, як це помилково було подано у вчорашньому виданні „Свободи". Місце секретаря в Управі того Відділу залишено вільним і його має заповнити сама Управа.

В АМЕРИЦІ

● **Крайова Рада Безпеки** в Шикаґо повідомляє, що число смертних випадків на шляхах ЗДА в лютому цього року обнизилося на 5 відсотків в порівнянні з лютим 1957 року і становило 2,350. Сподіваються, що внаслідок щораз більших заходів безпеки на шляхах, вдосконалення авт і обережнішої їзди число смертних випадків зменшуватиметься.

● **Бувши на своїй фармі в Ґеттисбурґу, Па.,** Президент оглянув поля і ствердив, що орати ще не можна, бо замокро. Свої поля Айзенгавер оглядав в товаристві сусіда-фармера, емеритованого бриґадного генерала Артура Невінса.

● **З Білого Дому** повідомляють, що брат Президента д-р Мілтон Айзенгавер, як його особистий представник, відбуде в червні цього року „подорож доброї волі" по країнах Середньої Америки — Ґватемалі, Ель Сальвадорі, Коста Ріка, Гондурасі, Нікараґві і Панамі. Віцепрезидент Ричард М. Ніксон відбуде подорож доброї волі по країнах Південної Америки в квітні цього року.

● **Нюйоркський губернатор Аверел Гарриман** заявив у пресовому інтерв'ю, що буде старатися про свій перевибір на губернатора, якщо демократи наименують його кандидатом. Він сказав, що нарід хоче демократів на урядових постах, бо „демократи — працюють для народу".

● **„Найстарша людина світу"**, 168-річний Хавієр Перейра, індіянин з Колюмбії помер 31-го березня в Монтерії, Колюмбія. Два роки тому Хавієр Перейра був у ЗДА, де лікарі ствердили, що має він понад 150 років, хоч сам він рахував свій вік на 166 років.

У СВІТІ

● **У Москві** відбувається декада грузинського мистецтва і літератури. У „Большому Театрі" виступає грузинський балет, відкрито виставку творів грузинських письменників, висвітлюють грузинські фільми. Закордонні кореспонденти твердять, що „грузини окупували Москву", викликаючи захоплення глядачів високим рівнем грузинської культури, не звихненої дорешти совєтським режимом.

● **Англійський уряд** не впустив до Англії 31-річного американського громадянина, Натана Купера з Филаделфії, який виступає публічно проти уряду ЗДА, як „спричинника" нинішньої напруженої міжнародної ситуації, і виправдує Москву, як „невинну сторону". Купер твердить, що він не є комуністом, але вважає, що Захід повинен здемобілізуватись і політично без зброї ґарантувати мир. Англія — пишуть англійські часописи — не заінтересована такими гостями, бо має досить власних маніяків.

● **Поєдинок** між 72-річним маркізом Де Куевасом і молодшим від нього на 20 років його приятелем і співпрацівником у ділянці балету Сергієм Ліфаром відбувся мин. неділі в мастку приятеля і „секунданта" маркіза, д-ра Шарля Левассера, за 50 миль від Парижу. Приявними на цій середньовічній імпрезі було 50 французьких журналістів і фоторепортерів. Двобій відбувався „до першої крови". В третій „рунді", в сьомій хвилині старий маркіз дряпнув шпадою плече свого противника, який крикнувши „кров поллялась — честь врятована!" — кинувся в обійми маркіза. Конфлікт, який привів до поєдинку, стався внаслідок різного підходу його учасників до постави балету.

● **Капітан летунства Пітер Тавнсенд,** який своєю появою в Лондоні й відвідинами в княжни Марґарити викликав повінь вісток щодо подружніх плянів княжни, виїхав знову на постійне перебування до Брюсселю в Бельґії. Княжна Марґарита відвідала англійські ґарнізони в Західній Німеччині і, вернувшись до Англії, негайно поїхала до королівського замку у Віндзорі, де, правдоподібно, між нею і її сестрою, королевою Єлисаветою, відбулась розмова про Тавнсенда і пляни княжни.

СВОБОДА SVOBODA

український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕД НАЙВАЖЛИВІШОЮ ПОДІЄЮ

Найважливішою подією Американської України було її організаційне започаткування на 1-ій Конвенції Українського Народного Союзу в „Дні Батька своєї країни", Юрія Вашингтона, 22-го лютого 1894-го року, себто 64 роки тому, у вуглекопному пенсилвенійському містечку Шамокін. Ця конвенція започаткувала оформлення Американської України, поклала початок її історії. Відтоді ці Конвенції відбуваються у чотирирічних відступах часу, позначаючи етапи розвитку американсько-української спільноти.

Саме тепер зближаємось до 24-ої з черги такої найважливішої події, 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу, що має відбутись в останньому тижні травня в Кліввленді, Огайо.

Підготова до цієї Конвенції вже завершується. П'ятсот Відділів УНСоюзу вже вибрали делегатів, і їх, за деякими не вияснени ще вимками, вже затвердив Головний Екзекутивний Комітет УНС, бо так вимагає статут. Цей Комітет найменував уже — згідно з статутом — 4-членну Статутову і 5-членну Верифікаційну комісії. Полагоджено ряд формальностей із приміщенням та відбуттям Конвенції, а в цілій країні, як і в Канаді, почалися вже „малі конвенції", себто передконвенційні наради делегатів місцевих Відділів УНС, що обговорюють справи, які вирішуватиметься на Конвенції. Природньо, що Конвенція УНСоюзу — на устах всіх, як і повинно бути з найважливішою подією.

Для характеристики Конвенцій УНСоюзу варто б згадати деякі факти. У цій Конвенції бере участь приблизно півтисячі делегатів, що можуть вважатися за найавторетитніших репрезентантів української спільноти в Америці і Канаді. Їх вибирає за всіма правилами демократичного правопорядку майже 73.000 членів цієї організації, які нагромадили в ній щомісячними вкладками понад 20 мільйонів долярів майна. Це правда, що ми часто говоримо про мільйонову українську спільноту, але в УНСоюзі маємо до діла з поіменними членами тієї спільноти, які свій зв'язок з нею засвідчують саме тими щомісячними вкладками. Очевидно, що ці конкретні цифри: 73.000 членів і 20 мільйонів майна, далеко перевищує той величезний громадсько-культурний та інший доробок, якого не вбрати в жадні цифри, як не вбрати в них історії й традиції будь-якої національної спільноти.

Проте, конкретні цифри — це те, що в Америці найбільше переконує. Ясно, що таким циферно найбільш переконливим аргументом в користь американських і канадійських українців завжди був, є і — віримо — залишиться на майбутнє Український Народний Союз. Факт, що на попередній 23-ій Конвенції, яка відбулась чотири роки тому у Вашингтоні, виступили 16 членів Конґресу ЗДА, включно з лідерами обидвох партій, і представник уряду в особі тодішнього діючого і теперішнього генерального прокуратора, себто міністра юстиції В. Раджерса, може послужити одним з доказів, що Конвенції УНСоюзу, найважливіші події в житті американських і канадійських українців, є також важливими подіями в житті всієї країни.

Очевидно, що підготова до такої події повинна відповідати її важливості. Коли мова про підготову всіх формальностей, то не може бути жадного сумніву, що її виконають Екзекутивний Комітет і Конвенційний Комітет. Не може бути також сумніву, що перебіг Конвенції буде прикладом демократичного порядку, як і її вислід буде в найкращих інтересах УНСоюзу, ідентичних з інтересами всієї Американської України.

Все ж таки одна з головних справ у підготові до цієї найважливішої події залишається ще до виконання. Це — перетворена тепер уже в організаційні перегони конвенційна кампанія за збільшення членства УНС до 73.000. На жаль, у нас все ще не прив'язується до цієї справи такої ваги, на яку вона заслуговує. Річ бо в тому, що, при всіх величезних вартостях УНСоюзу, найбільшу вартість завжди мали і мають таки живі люди, члени цієї організації. 73.000 записаних і названих членів УНСоюзу мають в кожному розрахунку силу переконливішого аргументу, як посилання на „мільйон" незорганізованих людей. Кожний новий член УНСоюзу — це нова цеголка в українську заморську твердиню і новий удар у ворогів української визвольної справи. Проголошені тепер перегони в організації нових членів УНС — це практично перегони до великої мети нашої спільноти. Хто ж не хотів би добігти до тієї мети якнайскорше!

Й ОДИН У ПОЛІ ВОЇН

Багато виступів і оцінок українських справ, друкованих в іншомовних виданнях і часописах, неправдивих, а то й інколи образливих для українців і українського імени інформацій проходить часто без будь-якої реакції збоку українців.

Але треба ствердити, що є вже не тільки інституції, але одиниці серед української іміґрації у ЗДА і в Канаді, які не жаліють ні часу, ні інколи навіть досить клопітливих заходів, щоб тільки поставити як слід справу інформації про Україну в іншомовних виданнях, подавану американськими авторами іноді може не зі злої волі, а просто з незнання або на підставі невірних і неточних джерел.

Є такі люди уже в різних американських містах, і вони використовують кожну нагоду для того, щоб подати чи то з допомогою листів, чи просто з допомогою інтервенції відповідну інформацію до американських газет і видавництв про українські справи чи для протидіяння російської прапаґанди.

Один і таких завзятців є інж. Юрій Васлій (George T. Vasley), член УНСоюзу, конструктор мостів у Гаррисбурґу, Па. Він не минає ніякої нагоди, щоб не відгукнутися на таку чи іншу подію, зв'язану з українською проблематикою, на такий чи інший виступ американських газет, на невідповідне трактування українців і України в американських підручниках і довідниках. Робить це вже протягом десятьох років і, треба признати, інколи вже з добрим успіхом.

Так, наприклад, зацікавившись змістом того, що пишеться про Україну й Росію — в шкільному підручнику, що з нього вчиться його донька, п. наг. „Американська демократія" (третє видання) і ствердивши в ньому низку перекручень, неточностей і невірних інформацій, інж. Васлій негайно написав роз'яснювальні листи до авторів цього підручника і до відповідних американських виховних установ. В цих листах він з'ясував, що немає одиієї Росії із населенням 200 мільйонів душ, а є ряд країн і неросійських народів, поневолених Москвою ще до Ялтинського договору. Висловлене в цьому підручнику якимось, мабуть чи не російським „експертом", твердження, що Совєтський Союз є таким же „об'єднанням", як З'єдинені Держави Америки, назвав інж. Васлій сміховинним і образливим для престижу З'єдинених Держав Америки.

Одержавши від одного з авторів книжки відповідь із висненням, що скритикований підручник дуже добрий і навіть написаний критично до комуністичних політичної і поліційної практики, інж. Васлій відписав йому негайно, що відповідь не вичерпує заторкнених ним питань, а тільки підтверджує шкідливий вплив фальшивого трактування російського імперіялізму не лише на шкільну молодь, але й на американських вояків, таких податних, як це було, наприклад, в Кореї, на комуністичну пропаґанду. Водночас із цим інж. Васлій одержав від одного з керівників департаменту навчання стейту Пенсильвенія листа з подякою за започатковані ним інтервенції в справі змісту підручника про „американську демократію". Автор листа підкреслив із признанням щире бажання інж. Васлія бачити Америку сильною, і заявив, що найголовнішою метою американських виховників і вчителів є добиватися правди й об'єктивности в інформуванні про З'єдинені Держави і про зовнішній світ.

Після успішного переведення своєї акції в справі вищезгаданого підручника, інж. Васлій — вже в лютому ц. р. вислав кілька листів до редакції відомого тижневика „Тайм" із протестом проти фальшивого інформування про комуністичний терор і його жертви, зокрема проти того, що „Тайм" в числі з 17 лютого ц. р., назвав 6 мільйонів сталінських жертв росіянами. У своєму листі до ґенерального управителя „Тайму" інж. Васлій ствердив, що насправді Москва винищила голодом у 1932/33 рр. не росіян, але 6-7 мільйонів українців, здебільша селян, щоб змусити цим українців до „дружньої коекзистенції" в совєтській тюрмі народів. Крім того, перед цим спричиненим штучно голодом Москва вимордувала в Україні і в широких областях Сибіру ще щонайменше 7 до 8 мільйонів українців за їхній „буржуазний націоналізм".

Водночас із цим інж. Васлій резиґнуючи з дальшої передплати цього журналу, запротестував проти того, що „Тайм" вибрав на „мужа року" 1957 (Мен оф ді їр 1957) Нікіту Хрущова, масового ката і диктатора. У відповідь інж. Васлій одержав листа із з'ясуванням, що редакція „Тайму" вибирає на „найвидатніших людей року" політичних діячів, без огляду на те, чи вони „добрі" чи „лихі", і що Хрущова обрано на „людину року 1957" тому, що він був домінантною постаттю в газетних вістках у тому році. На це вияснення п. Васлій відповів коротко, що він не бачить ніякої різниці між масовим душогубом Нікітою Хрущовим і таким же душогубом Адольфом Гітлером, і ще раз ствердив, що для таких „постатей" не може бути місця на обкладинках американських журналів.

Вже самі ці наведені приклади показують, як багато можна зробити спокійною і негайною реакцією на неправильну інформацію в американській пресі. Навіть такі „краплі" української правди мусять в кінцевому результаті вижолобити все ще твердий камінь про-московських леґенд у вільному світі.

СКІЛЬКИ РІК...

Скільки рік,
Скільки гір
В нашім рідним краю!
Синій зір
Краще зір
Світить в душу мою.
Шум дібров,
В жилах кров,
Наче пісня дзвінка...
Сльози знов
І любов,
Як з рукою рука.
Скільки миль,
Скільки хвиль
Море тче голубе!
Я б проплив
Даль морів,
Щоб побачить тебе.
Скільки гір,
Скільки зір!..
Я б злетів в голубе
Вище гір,
Вище зір,
Щоб обняти тебе.

В. Сосюра

ХРУЩОВ — НОВОЯВЛЕНИЙ ТЕОРЕТИК КОМУНІЗМУ

Сторінки совєтської преси день-у-день заповнюються статтями, листами та звітами з засідань і зборів, присвяченими запропонованій Хрущовим на лютневому пленумі компартії ліквідації МТС — машино-тракторних станцій. Цими днями Хрущов на сесії Верховного Совєту повідомив, що за перші 25 днів березня по всьому Совєтському Союзі відбулося в тій справі 576,879 мітинґів, в яких брало участь 49 мільйонів колгоспників. Як урочисто підкреслює совєтська преса, це є „всенародне обговорення", дармащо в Кремлі, все, що треба було в тій справі вирішити, вже давно вирішили.

Про МТС і їх значення в совєтському сільському господарстві „Свобода" писала вже не раз. Придумані в 1928 році, як „матеріяльно-технічна база колгоспного устрою і як рішальна сила в розвитку колгоспної продукції", МТС тепер начебто свою ролю вже виконали і підлягають ліквідації. Частину їх з машинами та знаряддям мусять купити й перебрати в своє розпорядження колгоспи, а з решти зорганізують РТС — ремонтно-технічні станції з іншими функціями, як МТС.

Ще один експеримент над селянством названо в Москві „дальшим етапом в розвитку колгоспної системи, що має нібито ще більше скріпити „союз робітничої кляси з колгоспним селянством", ще більше зміцнити „колгоспну власність" і піднести її до рівня „загальнонародної власности". В Москві цей новий експеримент оцінюють як найважливіший захід, що його компартія проводить від часу колективізації сільського господарства. Можливо, що це так і є, але кому на потребу?

На ліквідацію МТС, яка внесе поважні зміни в життя нашого народу, еміґрантська преса, на жаль, зареаґувала дуже слабо. Деякі часописи збулися в тій справі лише короткими, стандартними репліками, які нічого не розкривають. Оптимісти розшифровують цей захід Москви, як чергову поступку, що її вона змушена зробити під тиском поневолених народів, навіть як ступневе переведення колгоспів з рейок комуністичних на якісь інші рейки, зближені до приватно-кооперативної власности. А є й такі, які говорять про початок розв'язання колгоспної системи.

У комуністичній пресі в згори дозволеній у зв'язку з ліквідацією МТС „дискусії" всі одностайне висловлюються в дусі „рекомендацій" Хрущова. Яких п'ять років тому всім тим „дискутантам", а разом з ними й самому Хрущову, повтинав би Сталін за це голови. Але ситуація змінилась: прийшов новий диктатор, який своє диктаторство хоче скріпити ще й як теоретик побудови комунізму, дармащо його теорія іде дещо всупереч із твердженнями покійного вчителя і найбільшого інтерпретатора Маркса і Леніна щодо т. зв. форм соціялістичної власности. Так бувало не раз в диктаторських системах.

В чому ж суть справи?

Незадовго перед смертю Сталін у своїй статті „Економічні проблеми соціялізму" безапеляційно твердив, що продаж колгоспам сільсько-господарських машин і знаряддя „відокремить колгоспну власність від загальнонародної, або державної власности" і тим самим викличе „не зближення до комунізму, а, навпаки, віддалення від нього". Чому? Бо це, писав Сталін, розширило б так званий товаровий обіг, а такий обіг — „несумісний з перспективою переходу від соціялізму до комунізму". Під поняттям товарового обігу мав Сталін на думці, звичайно, торговельні трансакції не лише між державою та колгоспом, але — передусім! — між колгоспами та колгоспниками з одного боку і міським населенням з другого — на т. зв. колгоспних базарах, де селяни своєю власною і колгоспною продукцією цілковито побивають конкуренцію совєтської кооперативної і державної торговельної системи.

Хрущов цю тезу Сталіна заперечив, бо в сучасній економічній коньюнктурі вона для режиму невигідна. І совєтські економісти, поспіхом змобілізовані для того, щоб уґрунтувати теорію новоявленого клясика марксизму-ленінізму, доводять у „всенародній дискусії", що — хоч при продажу колгоспам машин деяка зміна у співвідношенні між державною і колгоспною власністю заходить — але ж матиме вона місце лише всередині „єдиної суспільної соціялістичної власности". А щодо „колгоспних базарів" і власної продукції колгоспників, то зліквідовані вони можуть бути кожної хвилини, як тільки минеться на них потреба. Арґументують вони це так: Ремонтно-технічні станції (РТС), які будуть створені замість МТС, залишаються власністю держави. Також рік-у-рік зростає і зростатиме питома вага радгоспів — чисто державних підприємств. Після реформи керівництво колгоспами збоку держави не послабне, а, навпаки, ще більше посилиться (при районових виконкомах будуть створені спеціяльні „інструкторські відділи", а всі партійні кадри з зліквідованих МТС будуть перенесені до колгоспів). Машини, добрива, пальне, кредити, норми (континґент) хлібоздачі — все те, з чого складається істотна суть колгоспу — продаватиме, реґулюватиме і визначатиме держава. Вона ж контролюватиме, як використовують колгоспи землю і машини, як виконують аґротехнічні вимоги і т. д. Отже, приходять совєтські економісти до висновку, що „перехід частини засобів продукції з власности держави у власність колгоспів не становитиме жадної небезпеки ні з боку політичного, ні з боку економічного". Отже, оптимістичні припущення деяких еміґраційних аналітиків не мають під собою ніякої підстави.

Новий теоретик комунізму Хрущов заспокоює правовірних марксистів, яких нова реформа могла б злякати, тим, що в Совєтському Союзі, мовляв, ще не дозріли умови для скасування товарового обігу продуктів, але напевно скасований він буде тоді, „коли країна матиме подостатку продуктів харчування".

Так з теоретичних висот сходить „дискусія" до прозаїчної дійсности, в якій для широких мас населення бракує буквально всього, з чого у вільному світі складається поняття добробуту.

Справа, здавалося б, ясна. Хрущов обтинає з обшарпаного й дірявого колгоспного кожуха полу і ставить на ньому ще одну латку. Дискусія про дві форми соціялістичної власности — колгоспну і „всенародну"-державну — пуста балаканина совєтських схолястиків, які вдають, що все ще тримаються Марксової бороди. Для кожного колгоспного пастуха зрозуміло, що трактор чи сівалка, стоять вони на подвір'ї МТС чи під колгоспною повіткою — речі державні. І знає він також, що за зірваний на радгоспному чи на „своєму" колгоспному полі буряк однаково відповідатиме перед тим самим державним судом. В цій дискусії Нікіта Хрущов, як уже найбільший сьогодні в СССР інтерпретатор Маркса, відсуває набік Сталіна і з ногами вилазить на його трон. А щодо Маркса-Леніна, то тлумачити їх можна по-всякому. Аби „авторитетно".

У „всенародному обговоренні" санкціонується колгоспне рабство в формі, в якій на селянах лежить ще більша відповідальність перед державою. А торговельна трансакція, як пропонує її Хрущов, — тобто заплата готівкою за машини, за які селянство вже раз платило, коли то МТС творено, ставить його в ролю вічного боржника у відношенні до свого визискувача.

Найголовніше ж — це часто висловлюване в дискусії „мементо морі" — пригадка, що колгоспи — не постійний, а лише тимчасовий тип підприємства. Перехідний — до чого? Очевидно, не до збанкрутованих сільсько-господарських комун, творених на початку 20-их років, а до радгоспного типу підприємств — до „зелених фабрик", де селянин перестає бути собою, а вже цілковито перемелюється з фабричним робітником.

Нещасна, мізерна „присадибна ділянка", яка, поруч ще не усуспільненої селянської хати, є для Хрущова сіллю в оці, правдоподібно, перша зазнає атак нового диктатора.

В. С-ко

Ол. Животко

СУЧАСНА ДІЙСНІСТЬ В УКРАЇНІ І УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ

З доповіддю під таким наголовком виступив Ю. Дивнич на дискусійному вечері, влаштованому організацією ДОБРУС в Ню Йорку 15-го березня ц. р. Тема, зайнятись якою є безсумнівно на часі, бо тим, що діється в Україні, саме тепер інтенсивно цікавиться вся без винятку українська еміґрація — активна і пасивна її частини. Справа така, що деякі тактичні потягнення влади у внутрішній політиці насувають легковірним думки в напрямку витворення ілюзоричних образів якихось полегш і так званої відлиги в національній політиці. Бажання угледіти згадані потішаючі прояви створює відповідний настрій оптимістичного забарвлення, який знайшов відгук у певній частині преси. А це може мати небажані наслідки, як чинник, що впливає на приспання чуйности і демобілізацію внутрішніх сил еміґрації.

Небезпечність таких віянь сконстатував ред. І. Кедрин у своїй доповіді „Коливання політичної думки". Впорядкування і систематизування проявів цього порядку за пресою дали йому підставу говорити про так зване неосовєтофільство. Явище це безумовно засноване на неправильній інтерпретації деяких змін у тактиці Москви і проведенні лучних від незначних поступок до засадничих питань національної політики.

Таке „фільство" може хіба випливати із стану розпуки, яка охоплює людей перед лицем невмолимої дійсности, відсутности відваги глянути правді у вічі, а у малодушних для самозаспокоєння — щоб без шкрябання сумління проживати в добробуті й спокою. Мовляв, не так воно вже зле, як видавалось, а ми й так не багато можемо зробити, то нехай вже там добиваються самі.

Для всіх згаданих доповідь ред. Дивнича була найкращим мементо. Це була доповідь про дійсність в Україні, якою вона є без прикрас. Спокійно, об'єктивно, обґрунтувавши матеріялами, виявив він образ сучасної України — все, що є там позитивне і що є загрозливе.

Побудова доповіді не була звичайна — а власне автор почав із позитивів, які звичайно лишаються на кінець для потіхи слухачів, щоб не відходили із тяжким серцем. Мовляв, не так воно вже й безнадійне, і якось то воно буде. На цей раз завдання було інакше. Доповідь Дивнича і доповнююча А. Гудзовського „Про розчарованих, пасивних і загублених" — були змірені до того, щоб остерегти від фальшивих ілюзій і розбуркати приспаних. Не є так добре і не можна укладатись до спочинку. Навпаки, всі сили мусять бути напружені для того, щоб робити для залишеної батьківщини те, чого там не можна робити — отже, говорити перед вільним світом про неї і за неї вперто і наполегливо.

З доповіді Дивнича можна судити, що національна свідомість пройшла глибоко у сільські маси, що людина села, яка була до революції українською тільки органічно, сьогодні є такою із свідомістю приналежности до великої новітньої нації. Другий позитив — це наявність української робітничої кляси, яка в Україні до революції була зросійщена чи таки походженням московська. Так само існує свідома національно сільська інтеліґенція. Констатуючи такі факти, доповідач робить висновок, що певні поступки в режимі настають наслідком тиску із низів, який він означає як сильний подув національного вітру власне знизу. Основним дискусійним твердженням у доповіді є власне

(Закінчення зі стор. 3-тої)

К. Смовський
Ґенерал-хор. Армії УНР

МОЯ СЛУЖБА БАТЬКІВЩИНІ

(Спогади)

(24)

27-го січня всіх старшин і козаків рішили відправити до Черкас, а мене знову ж перевести до золотоніської в'язниці й там розстріляти. О год. 12-ій старшин і козаків вивели на подвір'я, щоб вести до Черкас, але вони одностайне заявили: „Всіх нас можете розстріляти, але ми нікуди не підемо без свого командира!"

Тримали їх на морозі п'ять годин, але вони таки свого добилися: [illegible] ешелон „товарний" розграбували все, що тільки можна було вивезти з вагонів. З мого полку забито двох козаків, що стояли на варті, і ранено чотирьох козаків. В інших ешелонах теж були забиті й ранені.

О год. 18-ій нас усіх під сильною вартою попровадили на двірець, всадили до 5 вантажних вагонів і повезли до Черкас. У вагоні старшини й козаки радили мені, щоб я обов'язково втікав, бо це, мовляв, одинокий мій ратунок. Я, пор. Загородній (нач. постачання мого полку), козак Василенко (мій джура) і ще один однорічник, син начальника станції Ірпінь (забув його прізвище) рішили втікати, коли ешелон прийде до Черкас. Виробили плян: як тільки большевицька варта відкриє двері, всі ми вискочимо і попід вагонами будемо втікати в напрямку Сміли.

О 20-ій год. нас привезли до Черкас. Як тільки відкрились двері, козаки один по одному почали вискакувати з вагона. Охорона почала стріляти вгору, забороняючи їм виходити, але це не помогло. Нас хотіли затримати в вагонах, поки прийде сотня військової комендантури, що мала відправити нас до в'язниці. На наше щастя, падав сніг. Повискакувавши, ми пролізли попід вагонами і побігли в самий кінець станції. Тут, порадившись, рішили бігти далі залізничою колією. Спочатку бігли, а потім дуже швидко йшли. На кожному з нас сорочка була мокра, а тому ми поскидали шинелі і несли їх в руках. Мені було дуже трудно йти, бо одно око було в мене забандажоване.

Над ранком прийшли ми до якоїсь маленької станції. У цих околицях був я перший раз в своєму житті, натомість знав їх добре пор. Загородній. Ми втрьох сховалися за зложеними стосом шпалами, а однорічник пішов на станцію розвідати. За пів години він прибіг і повідомив, що на станції стоїть шість вантажних вагонів, переповнених втікачами з-під Ковля, які благають станційного начальника, щоб відправив їх далі. Довідалися також, що гайдамаки Волоха стоять у Білій Церкві і ввечері його панцерники під'їздили аж до цієї станції. Ми хутко побігли до вагонів, де втікачі сховали мене під мішки з сухарями й хлібом, що їх везли з собою.

За кілька годин ми прибули до Білої Церкви, де було наше військо. Першим потягом поїхав я до Києва, де відразу ж звернувся до проф. Руберта, який зробив мені операцію ока. В університетській клініці я пролежав дві доби, після чого мусів виїжджати до Житомира, бо наша влада залишила столицю.

31 січня 1919 р. я поїхав шукати штаб Чорноморського Коша. На ст. Хвастів довідався, що з наказу штабу Дійової Армії Чорноморський Кіш розформовано, а його частини поприділювано до інших частин. 1-ий гарматний полк (3 батерії без штабу) увійшов до складу гарматної бригади Корпусу Січових Стрільців, де його перейменовано на 5-ий гарматний полк. 6-го лютого на ст. Хвастів, в присутності командира гарматної бригади полк. Романа Дашкевича, здав я свій полк полк. Михайлову. Полк. Дашкевич хотів був залишити мене як командира 5-го полку, але я мусів їхати до Житомира лікуватися.

Батеріями 5-го полку командували: 1-ою — сотник Білодуб (тепер полковник), 2-ою — пор. Розумів, 3-ою — не пам'ятаю. Знаю, що батерія сотника Білодуба при корпусі СС існувала аж до Любарських подій, а пізніше, в 1920 році, з її кадрів сформовано нову батерію при 6-ій стрілецькій дивізії. Що сталося з 2-ою та 3-ою батеріями — докладно не знаю. Від старшин-чорноморців чув, що пор. Розумова забили большевики, а командир 3-ої батерії попав до неволі і застрелився. Полк. Царенко, командир 1-го пішого полку Чорноморського Коша — опинився в дивізії ген. О. Удовиченка, а що сталося з рештою частин — не знаю. Полк. Царенко влітку 1919 р. на ст. Вапнярка був тяжко ранений в живіт і помер у шпиталі. На його похороні був присутній Головний Отаман Симон Петлюра.

8-го лютого 1919 року я дістав наказ від штабу Коша з'явитися до розпорядження командира Волинського корпусу ген. Єрошевича. (Цей наказ видано на моє бажання з тим, щоб на немуштрованому посту мав змогу лікуватися).

При першій зустрічі ген. Єрошевич мені заявив: „Батьківщина палає в огні. Всі ми повинні йти до бою. Я розсилаю штаб корпусу по бойових частинах і вас призначаю до розпорядження командира 2-ої кінної дивізії, бо там бракує командира кінного полку. Наші запорожці бувало воювали й з одною ногою, то ж і ви з одним оком будете воювати добре".

11-го лютого я з'явився до штабу 2-ої кінної дивізії, до полк. Трилівського, який відразу призначив мене командиром 5-го кінного Кімбурського полку, пізніше 1-го кінного ім. Максима Залізняка полку. По десятьох днях я з полком вийшов на фронт. Відтоді весь час перебував у кінноті. Командував полком і бригадою окремої кінної дивізії (ОКД), а за 14 років служби в польській армії з наказу Уряду УНР доповнив знання кіннотчика, і пізніше панцерної зброї.

Доля інших старшин і козаків, перевезених з Золотоноші до Черкас у в'язницю, була така: частину большевики розстрілями, а решту забрали до своїх частин. Деякі старшини чудом врятувалися. Якась большевицька частина зняла в Черкасах повстання і випустили з в'язниці всіх політичних в'язнів, в тому числі й наших старшин. Пізніше я зустрів полк. Шмалія, який оповів мені про свою втечу. Полк. Пелехчук, командир 5-го пішого Чернігівського полку також врятувався.

У тому, що сталося зі штабом Чорноморського гарматного полку і його мільйоновим майном на ст. Золотоноша, як і з усім Чорноморським Кошем, який має великі заслуги перед Батьківщиною, винні командир Коша отаман Пелещук і начальник штабу сот. Леґін. Перший займався лише політикою, а другий нічого не мав спільного зі штабовою працею, натомість дуже „кохався" в горілці і відповідно до свого смаку підібрав собі співробітників.

Кінець

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ ВШАНОВАННЯ ПРОФ. ГРАНОВСЬКОГО

У 56 ч. „Свободи" з 25 березня 1958 подано в звіті про вшанування проф. Ол. Грановського, що „Відзначування цього видатного українського діяча в Метрополії започатковано окремим літературним вечором, що його влаштувало Літературне Об'єднання „Слово" в Українському Літературно - Мистецькому Клюбі в п'ятницю, 21-го березня ввечорі." Цей вечір в традиційну клюбову п'ятницю влаштували і Клюб і „Слово" спільно. Почався він привітальним словом голови Клюбу проф. С. Литвиненка, а потім вітав Ювілята ред. Дивнич-Лавриненко від „Слова". Не Петро Глобенко, а Петро Голубенко, говорив про свої зустрічі з українськими поетами аж до Ювілята включно. На вечері Ювілят сам читав свої поезії.

З висловом правдивої пошани
В. Косаренко - Косаревич,
секретар Клюбу.

СУЧАСНА ДІЙСНІСТЬ В УКРАЇНІ І УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

це. Є багато підстав думати, що цей вітер спричиняється соціяльно-економічними мотивами, хоч і так це лишається позитивом. Коли будемо мати терпеливість і сподіватись для України волі у далекім майбутнім, то соціяльні й економічні сили можуть привести до відірвання країни від центру і усамостійнення її як національної Української держави.

Такі позитивні доповіді Дивнича. Щождо неґативів, які їх далеко переростають, то вони — загрозливі. Констатування доповідачем факту повної ліквідації української верхівки не можна заперечити. Імен дійсно нема ні на провідних постах, ні в літературі, ні в науці. Все перетравлено, все, як за царів, працює на загальну імперську користь. Не виростають нові люди, українська культура знову спихається до загумінків, як етнографічна екзотика, все маліє, література стає провінційною. Переглядаючи збірки молодих поетів, бачимо цю провінційність — це невинні віршики про природу і любов, з яких видно, що авторам не дано вирости на таких, для прикладу, як Бажан чи інші. Відбуваються реабілітації покійників і тих, що за Сталіна були заживо поховані. Це безпечно — а от новим рости не дають.

Є й зміни, правда. Зникла понура постать Сталіна, який із-за лаштунків смикав ниточки свого кривавого театру, залізна завіса наче розсунулась і на сцену вискочив хитрий комедіянт Хрущов. Викривлюється, викручується і суґерує світові, що направляє кривди, заподіяні Сталіним. Блазень має успіх. Йому хочуть вірити і власне перед цією спокусою остерігав Дивнич своєю доповіддю.

Не вірити й не дати собі заспокоїтись і де тільки можна кричати — не вірте! Там усе мовчить і так, як було колись — „тому, що благоденствує". Під цим оглядом нічого не змінилось. Отже, треба говорити тим, яким вільно говорити про страшну небезпеку не тільки для нас, а для всіх, хто ще не попав під ярмо. Нічого там не змінилось на краще для нас. Москва сильна, як ніколи, сильні ж не роблять уступок, а тільки все більше вимагають. Сила Москви парадоксально не в ній самій, це не є питома сила — її сила у слабості контраґентів, власне у тім, що вони — контраґенти не усвідомлюють своєї сили і не мають волі її використати. Не нам заплющувати очі на це. Москва в поході, це правда, і невідомо, де той поріг, на якому вона спіткнеться і в якім часовім просторі він лежить, але десь він є. І де б він не був і в якім часі, все одно це втіха і стимул до боротьби. Не вільно падати духом, обманювати себе видуманими поліпшеннями і укладатись для комфортабельного відпочинку. Є праця, яку треба робити, яку за нас ніхто не зробить.

Власне обидві доповіді були кличем до активізації — щоб не забути, звідки й чого ми сюди прийшли. Хоч нас ніхто може і не висилав і не уповажнював формально, але на нас покладаються обов'язки, і ми мусимо їх виконувати. Інакше не маємо чого називати себе політичною еміґрацією. Тоді накинута нам назва переміщених осіб буде відповідна. Якісь ДП-люди без обличчя, яким удалося втекти з своєї бідної хати, щоб знайти добробут і спокій в новій і чимскорше забути. Забути і вгрузнути в добробут із переконанням, що завжди так буде. А воно не мусить так завжди бути. Країна, яка нас прийняла, також загрожена. Сьогодні є так, що інтереси цілого вільного світу спадають в одно з нашими, і нашим завданням та обов'язком, власне, є повсякчасно про те нагадувати, переконувати всюди, на всіх місцях від найвищого до найменшого. Поодинці і разом усім, тобто організовано — головно організовано. А на те треба грошей, і їх треба дати, бо хто ж може дати на нашу роботу, на нашу справу, як не ми самі? Навчились люди відговорюватись — всі, мовляв, хочуть грошей — партії, організації. Отож, бідолахи не можуть вибрати, куди дати, і не дають нікуди. Хитра аритметика, тільки дуже прозора.

Треба покинути такі розрахунки і вибрати куди дати свою вкладку на загальну справу. Еміґрація може багато зробити. Організована, вона може стати великою впливовою силою, такою, як для прекрасного прикладу є ірляндська група в Америці. Вийдеш на вулиці Ню Йорку в день св. Патріка — скільки зворушення і пошани викликають ті урочистості, яку силу й волю маніфестують! А їх батьківщина тільки малий острівець, і вона сьогодні вже не є упосліджена і пограбована, як наша велика країна.

„Не дай спати ходячому", — сказав Шевченко. Треба ті слова випекти в своїм серці і мозку.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2 Ев

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 4-го квітня відбудеться доповідь проф. Заклинського на тему „Враження і спостереження з подорожі по Греції у 1957 році". Доповідь ілюстрована великою кількістю кольорових світлин. Початок о год. 8 веч.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Академічні Вечори

15-го лютого ц. р. в малій залі „Лемка" відбувся Академічний Вечір „Зарева" з доповіддю інж. М. Хроновята на тему: Критичні замітки до повісти І. Багряного „Огненне Коло". Проводив проф. М. Ждан.

На вступі свого докладу інж. Хроновят підчеркнув в творі І. Багряного тенденційність у насвітлені історичної правди відносно створення і дії Української Дивізії. Доповідач опрокинув скептичні замітки автора в сторону Боєвої Управи і УЦК, стверджуючи при тім, що українські дивізійники були свідомі своєї мети і не боролися за чужі інтереси. Він провів паралелю між Українськими Січовими Стрільцями і Дивізією, вказуючи на подібність заложень. В дальшому прелеґент наголосив ставлення в „Огненнім Колі" до т. зв. „вишиваних дядьків" і „шараварщини", які протиставить „математику" — технічний проґрес. За від'ємний підхід уважає доповідач кінцевий образ в творі, в якому змальований ворог в особі дівчини Ати — нареченої Петра. Підсумовуючи враження з прочитаного твору, інж. Хроновят висловлює сумнів, чи повість „Огненне Коло" є виховною лектурою для молоді.

В доповненні до доповід інж. Хроновята д-р Л. Винар коротко передав фабулу „Огненного Кола" і заторкнув його мистецьку сторону. Він зазначив, що твір цей в першій мірі слід оцінювати з мистецького боку. „Огненне Коло" не є історичною розвідкою про бій під Бродами, а творець мистецького твору може інтерпретувати будь-яке історичне явище суб'єктивно. Об'єктивна аналіза бою під Бродами, — це діло історика. В дальшому доповідач торкнувся скептичних висловів в творі як пр. „шараварщини" чи „вишиваних дядьків" і оцінив це як наслідування М. Хвильового, а протиставлення національної романтики технічним здобуткам — „математики" — як штучне. В здоровому суспільстві традиція-романтика і технічний проґрес збалянсовані і повинні виступати в повній гармонії.

Відносно кінцевого образу в творі — проблеми ворога — доповідач думає, що автор мав на думці трагедію українського народу під займанщинами. Чужі „мундурами", а рідні по крові, мусять під чужими прапорами воювати проти себе.

Підсумовуючи свої думки, прелеґент уважає „Огненне Коло" І. Багряного за твір цікавий і під оглядом мистецьким витриманий, одначе зі суб'єктивним насвітленням деяких історичних подій.

По доповідях зав'язалася жива і цікава дискусія численно зібраних учасників, яка в деякій мірі причинилася до повнішого насвітлення думок порушених в „Огненнім Колі" Ів. Багряного.

Третій з черги Академічний Вечір відбувся 1-го березня в залях Пластового Дому. Доповідь виголосив сотник А. Гончаренко на тему „Спогади учасника бою під Крутами". Сотн. А Гончаренко був командантом фронтового відтинку під Крутами, як також командантом Юнацької Школи, і тому його спогади являються надзвичайно цінним і авторитетним матеріялом.

На вступі доповідач згадав про різні тенденційні насвітлення крутянської битви, які часто затемнюють історичну правду. Зокрема осудив тих, що пишуть про „втечу старшин" з поля бою. В дальшому прелеґент подав докладний перебіг битви під Крутами і насвітлив тодішню важку політичну ситуацію. В бою під Крутами брав участь Старший Курс 1-ої Юнацької Школи в числі 4-ох сотень (по 150 юнаків кожня) і 20 старшин. Їхнє узброєння складалося з рушниць, 20-ти кулеметів і ручних ґранат. Ворожі сили начислювали 3,000 червоноармейців, 400 матросів та 12-ти гармат. Під натиском тої сили Юнацька Школа була змушена відступати з-під Бахмача на ст. Крути. 27-го січня 18-го р. приїхав на допомогу Юнакам Студентський Січовий Курінь в кількості 120-130 душ під командою старшини Омельченка.

Командант фронту А. Гончаренк знав їхню слабу військову підготовку і приділив їм найбільш безпечне місце — на лівому крилі. 29-го січня ранком червоні почали наступ. Під вогнем наших кулеметів згинуло їх багато, але приходили все нові і нові сили. Біля 12-ої години вполудне большевики вдарили на студентський курінь, якому прийшла в поміч запасна сотня юнаків. [illegible] в нерівному бої аж до вечора і вкінці дістали наказ відступати. Студенти відступили перші, згодом Юнацька Школа. Відступ пройшов в повному порядку, але при всіданні на поїзд завважено брак одної групи студентів. Вислана розвідка принесла сумну вістку. 32-ох студентів здезорієнтована світлом на стації Крути пішли в тому напрямі і попали большевикам в руки. Там взято їх в полон і в звірський спосіб помордовано, лиш чотирьох з них, тяжко ранених большевиками, вивезено потім до Харкова. Згодом тіла помордованих крутянських героїв, між якими був і брат сотн. Гончаренка, урочисто поховано в Києві.

Підсумовуючи втрати, прелеґент подає, що в бою полягло коло 250 юнаків і студентів і 10 старшин разом з командантом студентів стар. Омельченком. — Так виглядала історична правда про Крути. В закінченні прелеґент підчеркнув моральну сторінку битви під Крутами, наголошуючи високожертвенний патріотизм тодішньої молоді.

В короткому обговоренні не можливо передати повністю цінного змісту спогадів сотн. А. Гончаренка. Слід однак побажати, щоб ці спогади, які частинно були вже друковані в 9-ій кн. „За Державність", діждалися швидкого перевидання.

По доповіді відбулася оживлена дискусія, якою проводив д-р Л. Винар. Приявних було коло 40 осіб.

Р. Д.

Бофало, Н. Й.

З життя пластової родини.

Про першого члена пл. родини — пластову станицю, не прийдеться багато говорити. У пластових грах і забавах цвіте й розвивається буйно — новацтво. Новачками вміло проваддять сестрички Оля і Ріта, які в цьому ділі набули відповідний вишкіл. Братчики — Роман і Любко при нагляді опікуна Славка, проводять новаками.

Такого не можна сказати, про юнаків, і то головно, старших. Вони подібні до осінніх листочків — гарні й принанчиві, але в'ялі. Причина? — Їм все бракувало вмілих виховників. Ожвити їх можна при відбуванні систематичних сходин.

Численна участь пластунів у пл. таборах на новому Соколі в минулих двох роках, це, без сумніву праця пластової старшини і заслуга самих батьків, які глибоко розуміють неоцінені духові та фізичні скарби пластивих таборів.

Активна участь старшого юнацтва в високоякісному хорові при Відділі УКК заслуговує на похвалу.

Це все завдяки ініціятиві та посвяті декількох пл. сеньйорів, які тягнуть всю працю, не маючи для себе ні вільного дня, ні хвилинки.

Слід з признанням ствердити, що наша пластова молодь втішається якнайкращими симпатіями серед нашого громадянства.

Слідуючий член нашої пластової громади — це кружок Пластприяту. Вже від років тихо й без зайвого шуму дійсно з душі і серця віддано та жертвенно працюють члени кружка. За роки невтомної праці кружок оформився в організаційну одиницю, і як допоміжна ланка у розбудові пластової родини, в житті нашої громади відіграє помітну ролю.

Боффалівський Пластприят, — це не лише знамениті торти, голубці, біґос та інші лакоминки, якими пані приманюють на забави чи пікніки кружка, але в першу чергу — це допомога моральна, яка в нових змінених обставинах нашій молоді більше потрібна з боку старшого громадянства.

Журбою кружка є не тільки забезпечити пластовій станиці оплату ренту за домівку та опал, світло, потрібне устаткування; але у виховній ділянці деякі члени виконують допоміжну ролю виховників, ведуть дискури, колядують з пл. молоддю та служать в потребі транспортом — власним автом. Слід згадати, що з ініціятиви кружка проводяться курси українознавства. — Лише за роки 1955—57 кружок передав управі Нового Сокола 750 долярів на його розбудову.

Заініціована кружком Пластова Новосокільська Зустріч пройшла з великим моральним успіхом. — Нав'язуючи до ювілейних святкувань — 70-ліття д-ра Ол. Тисовського та 40-ліття Пласту, зустріч пл. в першу чергу, була продумана на зближення та краще пізнання українського громадянства з пл. молоддю. На зустріч з'їхались десятки, а то й сотки пл. молоді та гостей з цілої новосок. округи, як також, були з деяких стейтів та Канади.

Для здобуття фондів, кружок влаштовує в році дві забави — весняну та осінню, які належать до одних із кращих, як рівнож один пікнік, який своєю різноманітною програмою, виповненою забавами та грами для дітей, молоді й старших, нагадує пл. фестин на батьківщині. Хто буває на пікніку Пластприяту, домів, — вертається зі сонцем в очах.

Глибока і сердечна подяка належиться всім тим пластовим Приятелям та Добродіям з Боффала і околиць — Блекраку, [illegible] Данкірку, які, не відмовляючи ніколи і в нічому в проханнях і в потребах пластової молоді, цілої пластової родини, жертвуючи грошей, дорогий час, працю чи хоч добре слово.

Третій і останній наш член це — Управа пластової оселі „Новий Сокіл". Як окреме тіло, покликане Окружною Новосок. Радою праця для розбудови Нового Сокола. В передтаборовий час аж до ліквідації пл. таборів співпрацює з Окружною Таборовою Комісією. Ще в первинних народинах Нового Сокола великий вклад жертвенної праці.

Перші стежинки в дикій, запущеній фармі топтали вони, а за першого адміністрування повстало декілька удосконалень. З приходом п'ятичленної нової управи, при безперервній твердій праці, з допомогою праці пластових приятелів, Но[illegible] буває нових потрібних уліпшень, так, що сьогодні має над чим сперти своє цікаве око гість.

В минулому році без найменшого обтяження нашого громадянства, управа закупила сусідську посілість, яка багата в прекрасний ліс та чудові дві поляни. В черзі жде викупу посілість сусідів пластунів, так, що в цілості — це прегарна своєрідна закутина, якій на ім'я — „Новий Сокіл".

Щорічна численна фреквенція та все кращі уліпшення говорять за те, що наша пл. молодь любить „Новий Сокіл". Він має те „щось", що тягне до себе, він має те „щось", що породжує тугу.

І чи не щасливою є ця пл. родина, яка у взаємній співпраці у взаємній любові, хоч кожний із членів родини йде окремими визначеними шляхами, але мета і ціль у них одна — служба Богові, — служба батьківщині.

Ярослав Пришляк.

До ЗДА прибув у відвідини відомий скрипаль і музиколог д-р А. Вирста

Д-р Аристид Вирста

Джерзі Ситі. — Редакцію „Свободи" відвідав гість із Франції п. Аристид Вирста, український віртуоз-скрипаль і водночас доктор музикології та викладач Сорбонського університету в Парижі. Д-р Вирста відомий із своїх скрипкових виступів та концертів у французьких, швайцарських і німецьких радіовисильнях та концертових залях і недавно відбув теж концертове турне по Великій Британії. Кілька років тому концертував у Південній Америці. Водночас із своєю концертовою діяльністю д-р Вирста співпрацює постійно з редакціями відомих французьких (Лярусс), італійських (Італійська музична Енциклопедія — Рікорді) і німецьких (Музика в минулому і сучасному) енциклопедій, вміщаючи в них свої статті та довідки про українську музику та її історію. Прибув д-р Вирста, який походить з Буковини, до ЗДА з метою встановлення контактів із американськими музикологами і влаштування своїх концертів в більших осередках ЗДА і Канади. Під час відвідин у редакції д-р Вирста поділився із членами редакції своїми інформаціями про українське життя у Франції, як теж своїми плянами на майбутнє.

РЕЗОЛЮЦІЇ

5-ГО З'ЇЗДУ ОБ'ЄДНАННЯ Б. ВОЯКІВ - УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

„5-ий Делеґатський З'їзд ОбВУА, зібраний 15 березня 1958 у Филаделфії, стверджує, що заснована в 1949 році організація колишніх українських вояків на терені ЗДА вповні виправдала своє існування, зберігши надалі ці самі цілі й завдання, що були визначені основуючими Зборами й сформульовані організаційним статутом. Найголовнішою метою ОбВУА залишається надалі зберігання, плекання й продовжування ідеї збройної боротьби за українську державність, у глибокому переконанні, що тільки остаточний збройний зудар з Совєтським Союзом зможе розвалити цю найстрашнішу тюрму народів, закінчити ворожу окупацію України та привернути їй державну незалежність.

„Делеґатський З'їзд пригадує в 40-річчя віднови українських збройних сил та проголошення Української Народної Республіки, що 4-ий Універсал залишається надалі основою українського політичного думання, ідеалом та політичною програмою всіх українців. Колишні українські вояки в ЗДА, здебільша вже американські громадяни, мають подвійне завдання: всередині американсько-української громади дбати за чистоту ідеології 4-го Універсалу і за культ української збройної визвольної боротьби, а на терені загально - американської громадськости допомагати ширенню правди про Україну, що перша вела війну проти большевицького аґресора і все стоїть в першому ряді окупованих країн у спротиві проти російсько - окупаційної системи.

„Могутній здвиг національно - політичної свідомости мас в Україні, поглиблення знання чужинецького світу про Україну і її змагання, загострення холодної війни з вільним світом та пропаґандивні успіхи українців на терені вільних країн — спонукали комуністичну централю в Москві до посилення кампанії проти української визвольної ідеї. Одним з виявів цієї кампанії є скандальні публічні імпрези у Парижі з ціллю дискредитувати пам'ять Головного Отамана Військ УНР Симона Петлюри, а через нього цілу українську визвольну справу. Делеґатський З'їзд з найбільшим обуренням таврує суто - большевицьку наклепницьку роботу, що хоче збаламутити публічну опінію у Франції й інших вільних країн та рішає вислати в цій справі через Державний Департамент до Французької амбасади у Вашинґтоні окремий протест-меморіял із відписами до різних установ у Франції. З'їзд доручає водночас Головній Управі звернутись з закликом до всіх Відділів включитися до протестаційної акції, веденої українським громадянством на місцях.

„Делеґатський З'їзд звертає увагу, що саме ця остання ганебна історія у Франції підкреслює потребу найбільшої єдности в усьому українському національно - політичному таборі, зокрема в українському комбатантському світі. Делеґатський З'їзд з найбільшим жалем стверджує, що не тільки українська політична еміґрація не всилі до цього часу здобутисьвь на повну єдність репрезентації спільних цілей на базі Державного Центру УНР за кордоном, але, що завжди ще час до часу на сторінках деяких українських газет з'являються або напасті на світлу пам'ять Головного Отамана С. Петлюри, або баламутні голоси про українську „державу" в постаті УССР, небезпечні тим, що можуть послабити одностайне вороже й непримирливе становище української громадськости у вільному світі проти російсько - совєтського окупанта і проти міжнародного та московського комунізму. 5-ий Делеґатський З'їзд звертається знову з закликом до всіх інших існуючих на терені ЗДА побратимських комбатантських організацій, щоб вони приспішили процес включення себе в рямці ОбВУА, якого статут забезпечує повну організаційну і статутову незалежність всіх цих організацій.

„Делеґатський З'їзд з признанням приймає до відома звідомлення Головної Управи, особливо нашої Суспільної Служби Комбатантів, вважаючи опіку над українськими воєнними інвалідами, вдовами, сиротами та непрацездат[illegible] одною з головних цілей ОбВУА.

„Делеґатський З'їзд доручає Президії вислати привіти президентові ЗДА Д. Д. Айзенгаверові і Президентові УНР в екзилі д-рові Степанові Витвицькому."

90-РІЧНІ ТРІЙНЯТА ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ СВОЇХ НАРОДИН

Марлборо, Масс. — 27-го березня найстарші, мабуть, в цілому світі трійнята відзначили свої 90-ті роковини з дня народження прийняттям у місцевому клюбі. Ці трійнята — це три вдовиці: Анна Мек Доннел, Нора Мирфі і Еллен Деніелс.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Новий професіоналіст

Ольгерд В. Калина

Дня 20 березня ц. р., відбулася в місті Фінікс (Арізона) урочиста церемонія допущення до адвокатського стану 30-ох нових аплікантів. Проходила церемонія під проводом головного судді стейту Арізона Леві С. Юдалла. Всі тридцять кандидатів перейшли успішно вимагані іспити і перше місце між трьома вирізненими в цих іспитах зайняв українець Ольгерд Володимир Калина, абсольвент правничого каледжу в Університеті Арізони.

Ольгерд Володимир Калина є сином відомого українського науковця, секретаря 117-го Відділу УНС д-ра Володимира Калини. Народжений 1932 року, прибувши разом з батьками до ЗДА, вже в 1949 році зголосився до військової служби в летунських збройних силах ЗДА і відбув один рік війни на Кореї при бомбардувальниках. Вийшовши з війська, почав студії в Каледжі і потому в Університеті в Тюсан (Арізона). Після складення адвокатських іспитів поселився у Фініксі і працює там, як адвокат.

Різким обниженням літака врятував життя 58 особам

Ню Йорк. Летун Джек А. Ґутрі летів на висоті 8,000 стіп над стейтом Ню Джерзі і був віддалений 70 миль від летовища в Ню Йорку. Нагло побачив він перед собою літак, який летів просто на його машину. Різким обниженням свого літака на 100 стіп він врятував свій літак перед зударом і таким способом врятував життя 53-ом пасажирам і 5-ом членам залоги. Різке обниження літака спричинило те, що деякі пасажири встали з своїх сиджень і були легко поранені. Пілот просив вибачення в пасажирів, але причину виявив їм після того, як літак щасливо приземлився на летовищі в Квінсі, Н. Й. 11 пасажирів потребувало легкої лікарської опіки, з 5-ох членів залоги ніхто не був поранений.

СКЛИКАННЯ СВІТОВОГО АНТИКОМУНІСТИЧНОГО КОНҐРЕСУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ті нарад конференції вирішено скликати Перший Світовий Антикомуністичний Конґрес за Свободу і Визволення на день 23-го жовтня 1958-го р., у другу річницю Мадярської Революції. Мала б відбутися ця конференція або в Істамбулі (Туреччина), або в Атенах (Греція), або в Лісбоні в Портуталії, уряд якої вже обіцяв дати відповідні приміщення і для відбування Конґресу і для перебування його учасників. Водночас із цим прийнято платформу і правильник Конґресу. В політичних резолюціях висловлено заклик до президента ЗДА Айзенгауера не відбувати „навершинної зустрічі" з комуністичними самодержцями, проти торгівлі між вільним Заходом і комуністичним Сходом і за зорганізування допомоги антикомуністичним втікачам в Европі й Азії.

До організаційного комітету Конґресу, який має займатися реалізацією всіх підготованих справ, обрані 15 осіб, в тому двох українців і до генерального секретаріяту шість осіб. Від народів Азії до орг. комітету увійшли: д-р Ку Ченґ-канґ, Формоза, голова Азійської Нар. Антиком. Ліґи, Нгуси Гуу Тонг (Встнам), секретар тамошньої Антикомуністичної Ліґи, і д-р Л. Джордж Пайк (Корея), професор Суульського Університету. Далі до орг. комітету обрано адмірала Карльоса Пенну Ботта і крім нього від Південної Америки Херґо Прістто Лавренса, секретаря Конфедерації для Оборони Континенту і д-р Серджіо Фернандеса Ларріяна, видатного чілійського індустріяліста. Від Европи увійшли до того комітету ген. Фріц Крамер з Німеччини та Джордж Даллас, кол. секретар британської Партії Праці. Головою організаційного Комітету обрано репрезентанта із ЗДА Чарльза Едисона, кол. губернатора стейту Ню Джерзі і кол. асистента секретаря фльоти в уряді Рузвелта.

Крім нього із ЗДА увійшов в склад орг. комітету проф. д-р Лев Е. Добрянський голова УККА. Від АБН увійшли в члени комітету Я. Стецько і ген. Ференц Фаркас де Кісбарнак, командант кол. Мадярської Дивізії. До Секретаріяту орг. Комітету обрано Мервина Лібмана із ЗДА, як ген. секретаря і Френциза Дж. МекНамару, представника Американських Ветеранів Закордонних Воєн, як його заступника. Пресовим секретарем обрано Сальвадора Діяза Верзона, голову Панамериканського Союзу Преси. Крім того до секретаріяту обрані ще Ернесто де ля Фе із Куби, Альфред А. Гілен з Німеччини та Інамуллаг Хан, із Пакістану, голова Світового Союзу Мусульман.

Конференція мала широкий відгомін у мехіканській пресі. Всі важливіші щоденники подавали вичерпні звідомлення і фота з її нарад.

Під час свого перебування в Мехіко Сиѓі українські учасники конференції мали можливість зустрітися з гуртом українців, що там проживають, м. і. з колишнім УСС-ем Богданом Борисом із Підгаєць, син якого є видатним мехіканським лікарем, Яковом Красовським з-під Рівна на Волині, власником великих фабрик взуття і апартаментових домів, Осипом Матіяшем та іншими.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ПІДПИСАВ ФАРМЕРСЬКОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 31-го березня поставив „вето" проти законопроєкту, який ухвалили були обидві палати Конґресу, і згідно з яким допомога фармерам в 1958 році мала бути виплачувана в тій самій висоті паритету, що в 1957 році, а площі під засів окремих хліборобських культур в 1959 р. мали б бути ті самі, що в цьому році. Прихильники ухваленого законопроєкту ствердили, що не матимуть потрібної більшости двох третіх голосів в обох палатах, щоб перемогти Президентове „вето". Таким чином Айзенгавер підтримує свого секретаря рільництва Езру Тефта Бенсона, який проєктує зменшити паритет допомоги фармерам і хоче обмежити засівну площу під деякі культури. Бенсон вже зарядив був, щоб зменшити паритет допомоги за молочні продукти. Те саме він плянує зробити з допомогою фармерам за пшеницю, риж, фасолю і насіння деяких пашних рослин. Він плянує зменшити посівну площу під бавовну і риж в 1959 році. — Президент заявив, що американське фармерство тепер не „потребує заморожування допомоги тільки відлиги в тій допомозі", щоб фармери могли поширити ринок для своїх продуктів і щоб могли діяти більше самостійно. Айзенгавер сказав, що відкинений ним законопроєкт і надалі збільшував би запаси харчів в урядових магазинах та не допускав би до розвитку ринків збуту на фармерські продукти. Той законопроєкт, який продовжував би той час, в якому фармери перебувають в „кафтані безпеки". Для оздоровлення фармерства треба, щоб воно стало на власні ноги і не було залежне від того, який проєкт допомоги зволять ухвалити члени Конґресу. Президент заявив, що уряд має п'ятипунктову програму, яка має на довшу мету допомогти фармерам. Деякі пункти з цієї програми може здійснювати сам уряд, а інші повинен ухвалити Конґрес.

Італія відкидає невтральність, що її хоче Хрущов

Рим. — Італійський міністер закордонних справ Джузеппе Пелла відкинув пропозицію Хрущова, щоб у середній Европі встановити широку смугу невтральних країн, вільних від атомової і ракетової зброї. Хрущов зробив цю пропозицію в свому інтерв'ю з щоденником „Іль Темпо", обіцяючи Італії за проголошення невтральности прерізні блага — „мир" добробут, захоронення від атомової війни ітд. Названий часопис „Іль Темпо", видрукувавши інтерв'ю з Хрущовим, надрукував зараз потім розмову з міністром Пеллою. Пелла заявив, що частинна чи повна невтралізація великої частини Европи не облегчила б, а радше утруднила б розв'язання проблеми безпеки Европи, бо послабила б оборонну силу Західньої Европи й узалежнила її долю фактично від доброї чи злої волі Совєтів. Гарантія миру, що її пропонує Хрущов, має сумнівну вартість — заявив італійський міністер закордонних справ — якщо нема екзекутивної сили, яка запевняла б, що Совєти дотримають це своє зобов'язан. Керівник італійської закордонної політики потвердив вірність Італії військово-політичному союзові НАТО.

Мічелл домагається негайного ухвалення законопроєкту про допомогу безробітним

Вашингтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл зізнавав на Комісії Способів і Засобів в Палаті Репрезентантів і домагався, щоб Конґрес негайно ухвалив урядовий законопроєкт про продовження на 50 відсотків періоду допомоги для безробітних. Згідно з цим законопроєктом безробітні могли діставати допомогу не впродовж 26-ох тижнів, як це є в деяких стейтах, тільки впродовж 39-ох тижнів. Секретар праці сказав, що як Конґрес почне довгі дебати над цим законопроєктом, то знищить головну його ціль, а саме негайну допомогу тим, які її не дістають, бо скінчився вже законом визначений період. Федеральний уряд мав би дати стейтам фонди на виплату цієї допомоги, а пізніше ті фонди стейти мали б звернути федеральній скарбниці. Кілька годин після зізнання Мічелла статистичне бюро при депаратаменті праці повідомило, що число безробітних в останньому тижні зменшилося на 6000, що було б ознакою, що економічна ситуація починає помалу поліпшуватися.

Будова шкіл важливіша, як ракета на Місяць — твердить Стівенсон

Ню Йорк. — Дворазовий демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон промовляв на конференції 3,000 батьків і виховників в готелі Валдорф-Асторія і критикував уряд президента Айзенгавера за те, що не пропонує видати фонди на будову шкільних будинків, тільки плянує будувати шляхи і ракети для подорожі на місяць. Стівенсон дивувався, чому уряд не запропонує видати фонди на будову шкільних приміщень, що поліпшило б економіку країни, в якій є коло 5 мільйонів безробітних, і яка має доволі будівельного матеріялу. Колишній кандидат на президента заявив, що навіть дуже конечна потреба „експортувати дещо на Місяць" не повинна припинювати видавання федеральних видатків на таку потрібну справу, як будова клясових приміщень для народних і середніх шкіл. Стівенсон критикував уряд през. Айзенгавера за те, що в своєму бюджеті призначив видатки на будову автострад, але не запроєктував фондів на будову шкіл.

● У Римі помер на 93-му році життя найстарший із живучих кардиналів, Алессандро Верде. З його смертю колеґія кардиналів зменшилась до 56 членів, маючи 14 місць вільних. Остання Консисторія для вибору нових кардиналів відбулася в січні 1953 р. З посеред живучих кардиналів 18 — італійці, а 38 інших національностей.

● У Квітну Неділю Президент і його дружина були на Богослужбі в Пресвітеріянській Церкві в Ґеттисбурґу, Па. В тій самій церкві сто років тому молився Великий Президент ЗДА — Абрагам Линколн.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Т-во „Українська Січ", Відд. 39, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, 20-го квітня 1958 р., о год. 3-ій по пол., в УНДомі. До участи проситься всіх членів. Вплачування вкладок буде 19-го квітня, від год. 7-ої до 10-ої веч. і 20 квітня, від год. 12-ої до 3-ої по пол. — М. Проскуренко, секр.

КЛИФТОН, Н. Дж. — Т-во „Укр. Січ", Відд. 182, повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться один тиждень скоріше, тобто в неділю, 6-го квітня 1958 р., о год. 2-ій по пол., в парафіяльній залі — при 45-47 Hope Ave. в Пассейку, Н. Дж. Зміна зайшла тому, що в неділю, коли припадали збори, є неділею Великодньою. Довгуючих членів проситься прийти на збори та вирівняти свої залеглі вкладки, бо в противному випадку будуть суспендовані. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Б-во св. Василія, Відд. 339, повідомляє всіх своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 6-го квітня 1958 р., о год. 5-ій по пол., в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих обов'язково прибути для обговорення важливих справ. — А. Хромяк, пред.; М. Палько, кас.; С. Лупацій, секр.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

ТАРЗАН, ч. 4036. Безтурботні дні.

Кілька найближчих днів Тарзан розкошував своїм царюванням, шукаючи з похлатими товаришами поживи або вигріваючись з ними проти сонця...

Але раз-у-раз він починав турбуватися, коли пробував скласти докупи уривки своїх спогадів.

І, збігом обставин, незабаром зажерливий науковець Лінтон знову ввійшов у його життя!

• РОЗШУКИ •

Анну ДЯЧОК, яка 1923 р. виїхала до ЗДА, пошукує сестра Софія Сердинська, зі села Мхави на Лемківщині, а тепер на Сибірі. Прошу голоситись на адресу:
М. БАРАН
86 Stanton St., N. Y. C. 2, N. Y.

Омелян Барський, син Михайла і Марії, із Золотників, пов. Підгайці, пошукує свою тету ЮСТИНУ з дому БАРСЬКИЙ, із села Хатки, пов. Підгайці. Писати на адресу:
Omelian BARSKYJ
65 Kingsway Stoke
Coventry, England

Пошукую брата ІВАНА КЕВАНА, або його родину, зі села Поріче (Зах. Україна), який виїхав до Америки перед першою світовою війною. Писати на адресу:
J. KEWAN
13902 Mc-Dougall
Detroit 12, Mich.

Пошукую ІВАНА ПОПІРЧОГО, зі села Поріче (Зах. Україна), який замешкував в Ню Йорку під адресою: 329 East 92nd St. New York City. — Писати:
J. KEWAN
13902 Mc-Dougall
Detroit 12, Mich.